

ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ

17.08.2023г.

Аномалии в Черно море. Какво забелязаха рибарите

- standartnews.com

Промяната на климата и затоплянето на водата са довели до аномалии при в Черно море, алармираха учени

Заради това цацата става все по-дребна и съзрява полово при дължина от 6-6,5 сантиметра, а не при 7 см, обясни пред "Телеграф" доц. Виолин Райков от Института по океанология към БАН. Такава тенденция се наблюдава и при чернокопа. Това показва поредното проучване на акваторията на Черно море, извършено в края на юли. Чрез него учените правят оценка на рибните запаси. "През последните години се забелязва издребняване на някои видове. Така например има двугодишни екземпляри при цацата с дължина от 6-6,5 см, което показва промяна в темпа на растеж. За другите емиграционни видове не могат да се правят изводи, защото само преминават по брега.

Такъв е примерът със сафрида, който преминава на кохорти, но и там откриваме по-дребни риби. Това важи и за чернокопа, като размерите при него също вече са по-малки. Това се дължи на различни неща - климатични промени, температура на водата, хранителна база", разказа Виолин Райков. Според него това оказва влияние на темповете за размножаване и миграцията. Други вредни последици от аномалиите са също, че попчето например съзрява полово и хвърля хайвера си по-рано от биологичния си цикъл. "Януари и февруари температурата на водата вече е 8 градуса. Зимите са меки и топли, а през март или април след това става по-студено. Това обърква животните и те съзряват по-рано. Забелязва се по изхвърлянето на хайвера им и това важи както за попчето, така и за калкана", обясни доц. Райков. По време на изследването учените са установили, че динамиката в морската среда е такава, че се получава т.нар. процес на преминаване на студените маси от дъното към брега. Така в дълбочина пластове се сменят и топлите води се изместват навътре в морето, а тези процеси оказват отражение върху всички организми, особено върху рибите. "Това влияе негативно върху струпването на рибата. Така тя се разпръсква, трудно се улавя в траловите", разказа доц. Райков. Той поясни, че на нашия бряг биоразнообразието не е голямо, а от студенолюбивите видове най-разпространени са меджидът и трицоната.

"Те са най-масови. Има 17 вида различни риби и ракообразни. При температура между 8-9,5 градуса на водата обитава само меджидът, той е много студенолюбив. Над 9 градуса има меджид и трицона, или т.нар. цаца", коментира Виолин Райков. Той обясни, че по-голямо видово разнообразие има в района на Южното Черноморие. Видове По време на проучването учените са се натъкнали и на един-единствен екземпляр минокоп, който по принцип е характерен за крайбрежните зони, където има скалисто дъно и е сред най-

вкусните риби. Според Райков интересното е, че по принцип се лови с харпун, а не с тралове. Почти няма акули в траловете. Акулите все по-рядко попадат в траловете. През последните години има тенденция техният брой да намалява. Реална статистика обаче няма и експертите не могат да дадат отговор на въпроса с колко е спадът. "Имаме данни само от нашия риболов, колегите от другите държави не съобщават такива и няма как да направим сравнение. Като взема предвид 2006-2007 година спрямо сега, има драстично намаляване. Преди имаше акули почти във всеки трал, а сега почти няма. По това може да се съди. Иначе целенасочено изследване няма", обясни доц. Виолин Райков. Друг фактор за намаляване на акулата е и ниската соленост на водата в Черно море. Райков обясни, че акулата е вид, който, когато не се размножава, се движи единично и няма струпвания. Тогава трудно може да се улови. В периода на размножаване обаче те са на големи групи - обикновено под 40 метра дълбочина. Тогава са удобни за хващане. "В цялото Черно море видът намалява и е уязвим на риболова и екологичното състояние. Самата акула е доста активен хищник и може да се намери, където има хранителна база", обясни още ученият. Три вида отровни риби в Черно море Три са отровните видове риби в Черно море, поясни доц. Виолин Райков. С отровни жлези са рибата дракон, скорпид и морската лисица. "Най-опасен е морският дракон, не защото предизвиква смърт, а защото отровата е болезнена. Може да предизвика парализа на крайник, изтръпване, замайване. Той се заравя в пясъка и не се вижда", каза още ученият. Скорпидът перфектно се слива с морската среда. Убождането му е болезнено и ако човек пострада, трябва незабавно да потърси лекарска помощ. Има остър шип, който е отровен, пише БЛИЦ

[Храм на водата откриха на Перперикон](#)

- Труд

Проф. Николай Овчаров: Това е най-голямото култово съоръжение в Родопите. Храм от римската епоха, посветен на водата (нимфеум), е открит при разкопки на перперикон, съобщи за „Труд news“ проф. Николай Овчаров. С размерите си това е най-голямото подобно култово съоръжение в Родопите, уникален изсечен в скалите резервоар за питейна вода, посочи археологът.

Храмът се датира във II-III в. от новата ера и показва ипопиптиите умения на древните строители. Намира се на входа на Южния квартал, откъдето е минавал основният път за Перперикон, който е водел от града към минаващия по крайбрежието на Егейско море прочут път Виа Егнация, водел от Рим към Константинопол. От три страни грандиозната цистерна е издялана в скалите, а от север е бил изграден масивен зид от квадрови блокове. На лицевата страна е била оформена представителна чешма с бронзови чучури под формата на животински глави, а вероятно е имало и фонтан. Над резервоара е съществувал втори етаж, където се е намирал същинският храм, в който са почитани водните божества - нимфите.

Забележителна е сложната система от издълбани с невероятно прецизност канали в скалата, коментират откритието българските учени. Отводняването е ставало чрез издялан с невероятно умение на каменоделците главен отточен канал. Той е на две нива, като е

покрит с плътни каменни плочи. Към него съществува цяла система от по-малки канали, преливници и водостоци.

Храмът на водата е част от цяла серия култови езически паметници от римския период, разкрити през последните години в Южния квартал на града. Сред тях са Храмът на Трикийския конник, Храмът на източния бог Митра, Храмът на виното, на предците и др. Проучванията в района продължават и през септември, съобщиха още от екипа на проф. Николай Овчаров.

[Култова яма с животински череп отпреди близо осем века откриха археолози при разкопки в близост до крепостта „Ряховец“](#)

- bta.bg

Култова яма с животински череп отпреди близо осем века откриха археолозите от екипа на Илиян Петракиев при тазгодишните разкопки в близост до крепостта „Ряховец“ край Горна Оряховица.

В ямата е открит 50-сантиметров череп на кон, ритуално поставен в южна посока. Това е трета подобна находка, като досега са били открити черепи на крава и на друг кон, каза за БТА ръководителят на експедицията Илиян Петракиев.

Разкопките върху старо рекултивирано сметище край града продължават вече трета година и обхващат терен, върху който са открити некропол, жилищен район и ритуални ями, датиращи от 13 век. Според археолога тазгодишните находки са в подкрепа на научната хипотеза, че районът е бил обитаван от късно номадско население, което е било в процес на християнизация.

Откритите гробове са нетипични, те не са свързани с утвърдения християнски погребален обред. Ориентирани са в посока Югозапад-Североизток, горните крайници на покойниците са разположени в различни пози, които не са характерни за православния погребален обред, същевременно в непосредствена близост до тях са и ритуални ями с животински останки, посочи той.

Една от научните хипотези е, че тук са били заселени кумани, защото безспорната датировка от края на 12 – началото на 13 век съвпада с периода, в който племето на куманите е било съюзник на българските владетели от този средновековен период, дори царете от Второто Българско царство са с такова потекло, отбеляза Петракиев и подчерта, че е очаквано да има такова население до столичния Търновград, но е трудно да се докаже хипотезата само по археологически път, затова находките ще бъдат подложени и на друг вид анализи.

Реставраторът Руен Хаджиниколов от Регионалния исторически музей във Велико Търново извади конския череп, престоял около осем столетия под земята чрез специална технология, с която трябва да бъде съхранена неговата цялост. Предстои находката да бъде изследвана в Националния природонаучен музей, след което, ако е възможно, ще бъде консервирана и изложена в колекцията на Историческия музей в Горна Оряховица.

Обгорели греди от наземно жилище, открити от експедицията тази година, са особено ценни, защото чрез анализ от специалисти към БАН ще бъде установено какъв е видът дървесина и давността ѝ чрез метода дендрохронология.

И тази година в разкопките са участвали студенти от специалност „Археология“ към Историческия факултет на Великотърновския университет. Сред тях е третокурсничката Пламена Савова, която е проучвала терен, в който са открити сечива и монети. Според нея археологическият обект е интересен, защото обхваща различни периоди с находки от жилища и некрополи. Финансирането на разкопките и през тази година е от бюджета на Община Горна Оряховица в размер на 20 хиляди лева.